

Házená

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vymezení pojmu

- Sportovní hry jsou samostatné druhy sportu s jednoznačnými názvy. Od jiných sportovních odvětví se sportovní hry liší zejména tím, že jsou současnou, soutěživou činností dvou soupeřů (kolektivů nebo jednotlivců), kteří se snaží prokázat převahu lepším ovládnutím jednoho společného předmětu boje, za neustále se měnící herní situace (STIBITZ 1982).

Vymezení pojmu

- Pojmem házená v širším slova smyslu jsou označovány hry a sportovní hry brankového typu, ve kterých je předmětem hry míč a hlavním prostředkem hraní s míčem je jeho chytání a házení.

Házenkářské sportovní hry			
Sportovní odvětví	Jiná označení	Zastřešující mez. organizace	Současné rozšíření
Národní házená	- Házená - Česká házená	FSFI (1921 – 1939) IAAF (1926 – 1928) V současnosti žádná	Česko
Handball	- Mezinárodní házená o 11 hráčích IHF - Feldhandball - Grossfeldhandball	IAAF (1926 - 1928) IAHF (1928 - 1939) IHF (1946 - 1977) V současnosti žádná	Německo
Házená	- Mezinárodní házená o 7 hráčích - Handball - Kleinfeldhandball - Hallenhandball - Team-Handball - Handball Olympic	IAHF (1934 - 1939) IHF (1946 - dosud) EHF (1991 - dosud)	více než 140 zemí všech kontinentů
Miniházená	- Malá házená - Minihandball	IHF (1996 - dosud) EHF (1996 - dosud)	většina házenkářsky vyspělých zemí
Plážová házená	- Házená na písku - Beach-Handball - Sandball	IHF (1996 - dosud) EHF (1996 - dosud)	převážně přímořské státy v Evropě a Jižní Americe

Házenkářské hry předsportovního období

- Pravěk
- Starověk
- Středověk
- Novověk
- - GB, USA, Evropa

Házenkářské hry předsportovního období

- HERBERT SPENCER (1820-1903). Umělému tělocviku vytýkal jednostrannost; lidské přirozenosti více odpovídá hra, je všestrannější, rozmanitější, zábavná, příjemná, činí dítě i dospělého šťastným.
- Hry se dostávaly do učebních osnov (v Německu v r.1882, ve Francii v r.1888, v Rakousko-Uhersku v r.1890)

Vývoj národní házené

vrhaná s přenášením

- V r.1905 zveřejnil učitel tělocviku VÁCLAV KARAS pravidla házenkářské hry (metaná, zaháněná)

cílovaná

- Hru popsal KLENKA (1906) v publikaci Tělocvičné hry pro chlapecké školy (z kopané, košíkové)

Vývoj národní házené

Házená (cílová) ANTONÍN KRIŠTOF (1882-1910)

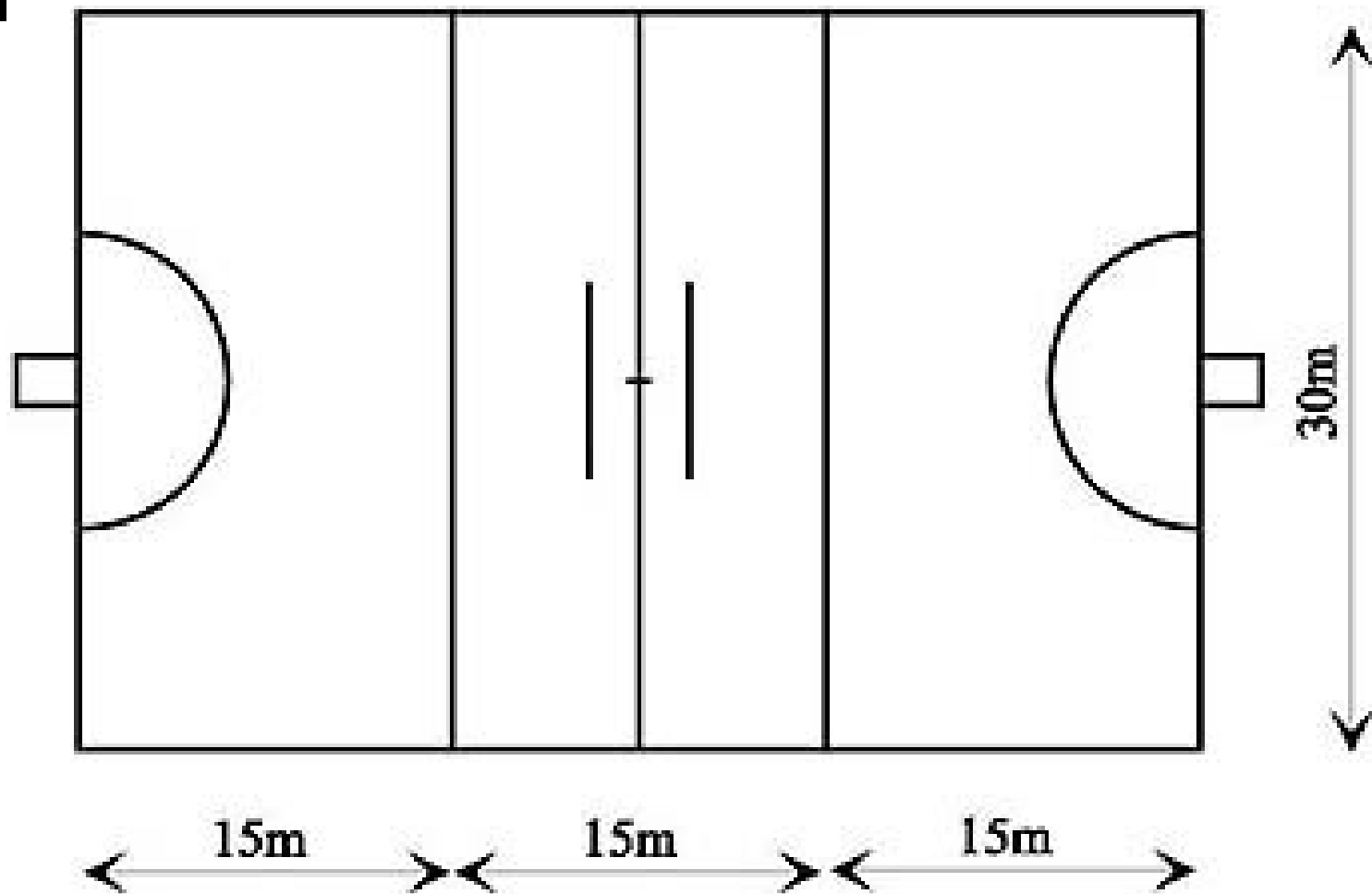
- 1. světová válka
(na východ, základna)

-1921
Fédération Sportive Féminine Internationale – FSFI
(na západ, ženy)

- 2. světová válka (základna u nás)

Vývoj národní házené

Vývoj národní házené

1952

Rozdělení svazů
(přejmenování)

1997

národní házené registrováno 75 oddílů se 6247 členy - 25.místo mezi sportovními svazy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vývoj handballu

- Dochovaly se jejich různé názvy: Ballvertreiben, Balltreiben či Parteiball, Stossball (míč nebyl chytán a házen, ale odbíjen), Schleuderball (používal se míč s poutkem), Grenzball (velký plný míč), Raffball (malý plný míč).

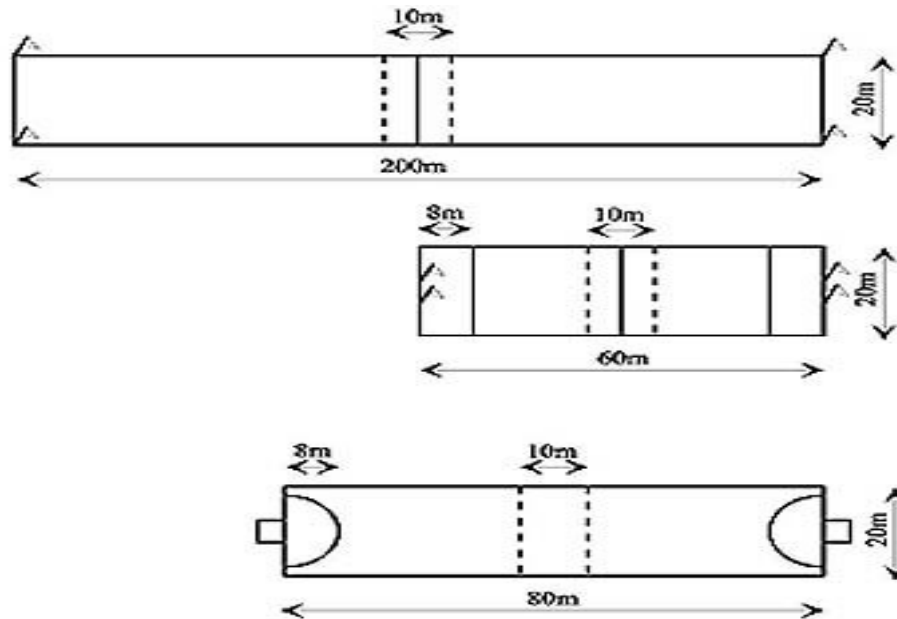
1917

- => Torball (ženy, pravidla) => Handball

Vývoj handballu

1919

Carl Schelenz (rozměry, kroky, boj, fotbal.)

Vývoj handballu

1928

IAAF => IAHF

1936

OH – 6 družstev

1938

MS – 10 družstev

Vývoj házené

1898

Holger Nielsen - **haandbold** (Dánsko)
- haly, školy, Švédsko

1934

IAHF – uznává skandinávská pravidla

1938

MS – 4 družstva

Vývoj házené

1946

***IHF (IAHF není po válce obnovena)**

1966

Poslední MS mužů v handballu

1972(6)

házená na OH

Vývoj házené

Chronologie významných událostí					
NÁRODNÍ HÁZENÁ		HANDBALL		HÁZENÁ	
1892	založen Spolek pro pěstování her české mládeže	1897	vydána pravidla raffballu (Koch)	1898	počátky haandboldu v Dánsku
			.	1904	založen dánský Haandboldový svaz
1905	vydána pravidla vrhané s přenášením (Karas)		.		
1906	vydána pravidla cílové-terčové (Klenka) utvořena pravidla házené - cílové (Křišťof)		.		
1907	založen Sportovní kroužek Házená Praha		.		
1908	vydána pravidla házené - cílové		.		
1909	vznikla svazová komise kroužků házené		.		
		1917	torball přejmenován na handball (Heiser)		
1918	upravena pravidla národní házené (Trantina)		.		
		1919	pravidla handballu upravena pro hřiště na kopanou (Schelenz)		
1920	založen Československý svaz házené a ženských sportů		.		
1921	založena FSFI		.		
		1926	vznik komise míčových her při IAAF		
		1928	ustavující kongres IAHF		
1930	III. ženské světové hry v Praze 1936		.	1934	přijetí skandinávských pravidel na III. Kongresu IAHF
		1936	olympijský turnaj mužů		
		1938	první MS mužů	1938	první MS mužů
1948	vznik Ústředí pro házenou podle dosavadních pravidel při ČOS	1948	vznik Ústředí pro házenou o 7 a 11 hráčích při ČOS		
		1949	první MS žen		
1952	vytvoření Ústřední sekce české házené		.	1952	vytvoření Ústřední sekce házené
			.	1957	první MS žen
		1960	poslední MS žen		
		1966	poslední MS mužů		
1971	vytvoření Svazu národní házené		.		
			.	1972	první OH turnaj mužů

Vývoj házené

MS

1957 ženy (1986 2.)

1967 muži

OH

1972 muži 2.

Odnože

- Miniházená
- Plážová házená

Pravidla házené

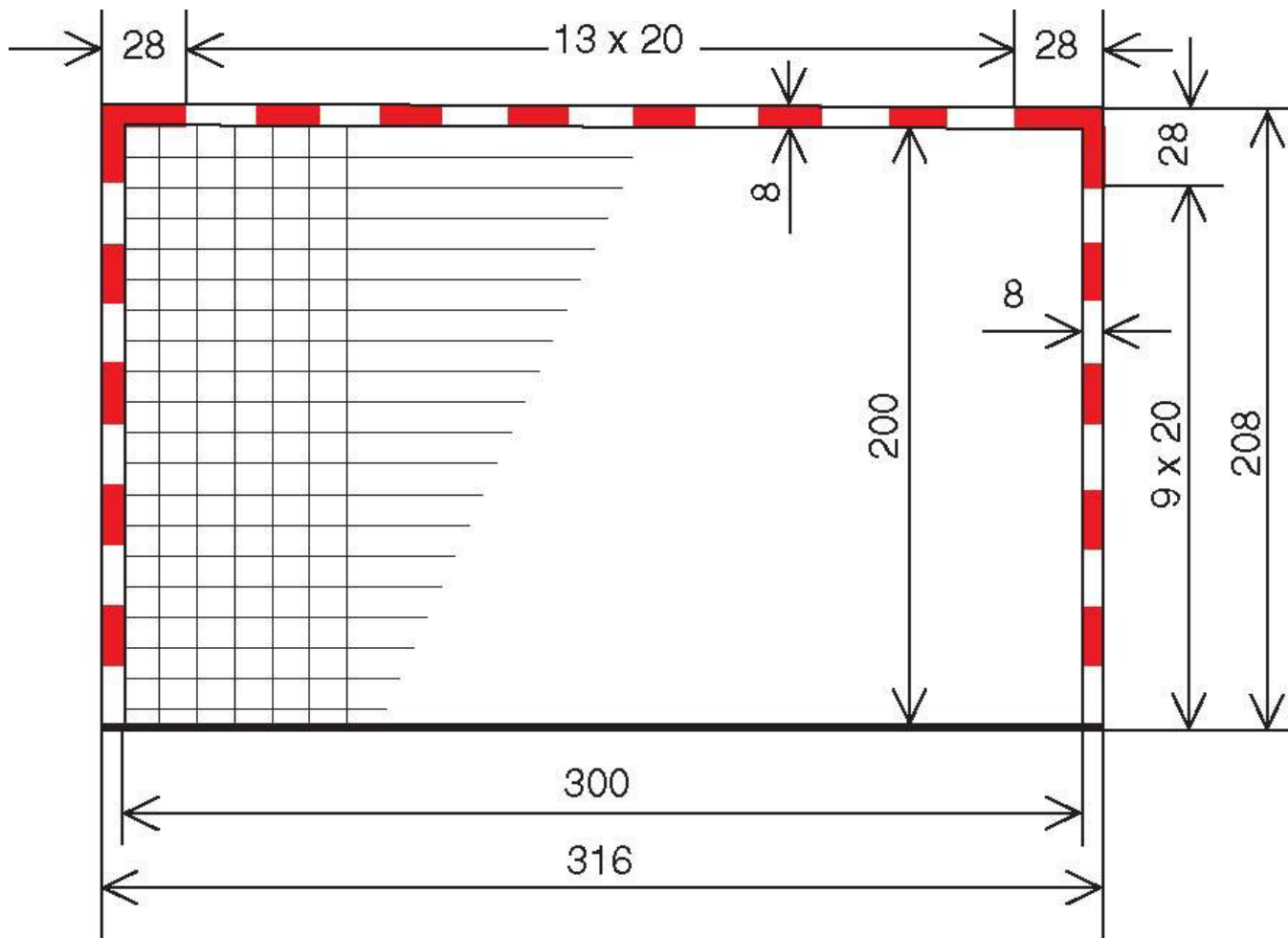
Hrací plocha

- 1:1 Hrací plocha je obdélník dlouhý 40 m, široký 20 m a obsahuje dvě brankoviště (viz pravidla 1:4 a 6) a hrací pole. Podélné strany se nazývají postranní čáry, kratší strany ohraničují brankové autové čáry, respektive mezi tyčemi brankové čáry.
- Okolo celé hrací plochy by měla být ochranná zóna, široká vedle postranních čar nejméně 1 m a za brankovými autovými čarami nejméně 2 m.
- 1:2 Branka stojí ve středu brankové autové čáry. Branky musí být pevně zakotveny do podlahy nebo do zdi. Mají světlost na výšku 2 m a na šířku 3 m.
- Brankové tyče jsou pevně spojeny příčným břevnem. Jeho zadní hrana se musí překrývat se zadním okrajem brankové čáry. Brankové tyče a břevno musí mít čtvercový průřez (8×8 cm). Musí být na třech z hracího pole viditelných stranách natřeny dvěma barvami, které se výrazně odlišují od pozadí.
- 1:3 Všechny čáry na hrací ploše jsou součástí prostoru, který na hrací ploše ohraničují. Brankové čáry mezi tyčemi jsou 8 cm široké, všechny ostatní čáry mají šířku 5 cm.
- Dva na sebe navazující prostory mohou být namísto čar vymezeny také dvěma rozdílnými barvami plochy.
- 1:4 Před každou brankou je vyznačeno brankoviště. Brankoviště je ohraničeno čarou brankoviště (6 m čarou):

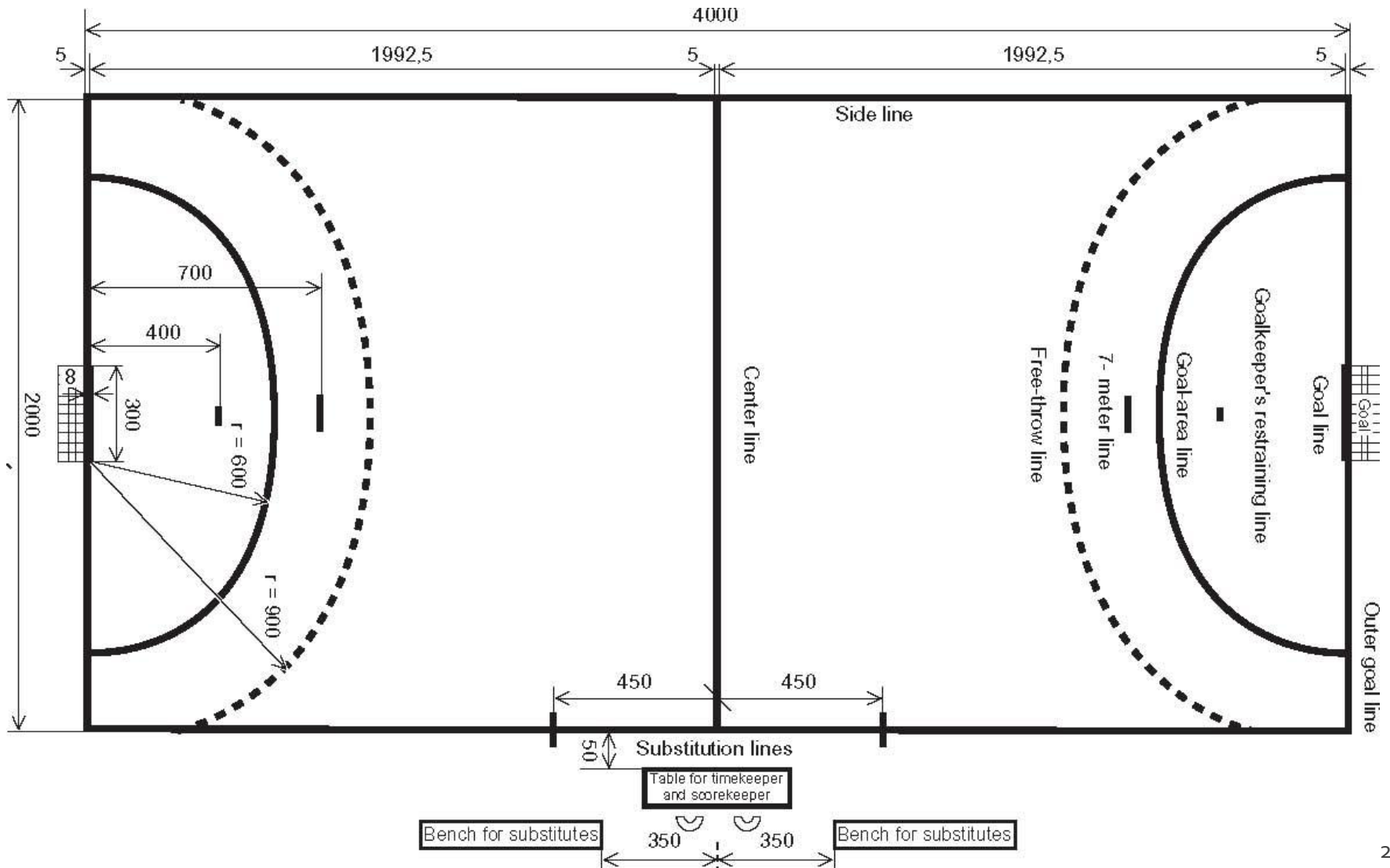
Hrací plocha

- 1:5 Čára volného hodu – devítimetrová čára – se vyznačí přerušovanou čarou ve vzdálenosti 3 m souběžně s čarou brankoviště. Jednotlivé čáry stejně jako mezery mezi nimi měří vždy 15 cm.
- 1:6 Sedmimetrová čára je 1 m dlouhá značka před brankou. Je vyznačena rovnoběžně s brankovou čarou ve vzdálenosti 7 m (měřeno od zadního okraje brankové čáry k přednímu okraji 7 m čáry).
- 1:7 Čára hranice brankáře (4 m čára) je 15 cm dlouhá značka před brankou. Je vyznačena rovnoběžně s brankovou čarou ve vzdálenosti 4 m (měřeno od zadního okraje brankové čáry k přednímu okraji 4 m čáry).
- 1:8 Středová čára spojuje půlicí body obou postranních čar.
- 1:9 Čára pro střídání (část postranní čáry) vede pro každé družstvo od středové čáry až do vzdálenosti 4,5 m od středové čáry. Na konci čáry pro střídání jsou vyznačeny rovnoběžně se středovou čarou na obě strany od postranní čáry 15 cm dlouhé čáry.

Hrací plocha

Hrací plocha

Hrací doba, závěrečný signál, time-out

- 2:1 Normální hrací doba pro všechna družstva s hráči nad 16 let trvá 2×30 minut; přestávka v poločase trvá 10 minut.
- 2:3 Hrací doba začíná hvizdem rozhodčího, po kterém následuje výhoz, a končí automatickým závěrečným signálem veřejného časoměrného zařízení nebo závěrečným signálem časoměřiče. Pokud žádný takový signál nezazní, musí rozhodčí zapískat a tím potvrdit, že hrací doba již skončila (17:10).
- 2:4 Všechna porušení pravidel a nespportovní chování, ke kterým došlo před závěrečným signálem nebo současně s ním (v poločase nebo na konci utkání), musí být potrestána, i když to lze provést až po zaznění signálu. Rozhodčí pak ukončí střetnutí (poločas) až po provedení volného (s výjimkou 13:4c) nebo 7 m hodů, na jejichž výsledek je třeba vyčkat (vysvětlivka 1).
- 2:8 Rozhodčí určují, zda a jak dlouho bude hrací doba přerušena ("Time-out").

Hrací doba, závěrečný signál, time-out

- V následujících situacích je time-out povinný:
- vyloučení, diskvalifikace, vyloučení do konce utkání
- 7 m hod
- time-out družstva
- chyba při střídání nebo vstup nadpočetného hráče na hrací plochu
- hvizd časoměřiče nebo technického delegáta
- nezbytná domluva mezi rozhodčími podle pravidla 17:8
- 2:10 Každé družstvo má nárok na jeden time-out družstva ("Team Time-out") v délce jedné minuty (vysvětlivka 3).

Míč

- 3:1 Míč má kožený nebo syntetický povrch. Musí být kulatý. Vnější materiál nesmí být lesklý nebo hladký (17:3).
- 3:2 Družstva v jednotlivých kategoriích musí používat míče následujících velikostí (obvod a váha):
- 58–60 cm a 425–475 g (velikost IHF 3) pro muže a dorostence (16 let a starší);
- 54–56 cm a 325–375 g (velikost IHF 2) pro ženy, dorostenky (14 let a starší) a žáky (od 12 do 16 let);

Družstvo, střídání, vybavení hráčů

- 4:1 Družstvo se skládá nejvýše ze 14 hráčů.
- Na hrací ploše se smí současně nacházet nejvýše 7 hráčů. Ostatní hráči jsou střídající.
- Družstvo musí během celého utkání mít jednoho hráče na hrací ploše označeného jako brankáře. Hráč, označený jako brankář, může kdykoli zaujmout pozici hráče v poli. Stejně tak může kterýkoli hráč z pole kdykoli převzít pozici brankáře (viz pravidla 4:4 a 4:7).
- K zahájení utkání musí na hrací plochu nastoupit nejméně 5 hráčů.

Družstvo, střídání, vybavení hráčů

- 4:4 Střídající hráči mohou během utkání kdykoliv a opakovaně, bez hlášení zapisovateli nebo časoměřiči, nastoupit do hry, pokud střídání hráči opustili hrací plochu (4:5).

Brankář

- BRANKÁŘI JE DOVOLENO:
- 5:1 při bránění v brankovišti se dotknout míče kteroukoli částí těla.
- 5:2 pohybovat se s míčem v brankovišti nehledě na omezení platná pro hráče v poli (pravidla 7:2–4, 7:7). Nesmí však zdržovat provedení vyhazování (6:5, 12:2 a 15:3b).
- 5:3 opustit bez míče brankoviště a zapojit se do hry v poli. V tomto případě podléhá pravidlům pro hráče v poli.
- Brankoviště se považuje za opuštěné, jakmile se brankář kteroukoli částí těla dotkne hracího pole za čarou brankoviště.
- 5:4 opustit brankoviště s míčem, který nedostal pod kontrolu, a dále s ním hrát v hracím poli.

Brankář

- BRANKÁŘI NENÍ DOVOLENO:
- 5:5 ohrožovat při obranné činnosti soupeře (8:2, 8:5).
- 5:6 opustit brankoviště s míčem, který dostal pod kontrolu (13:1a).
- 5:7 po vyhazování se znovu dotknout míče mimo brankoviště dříve, než se ho dotkl jiný hráč (13:1a).
- 5:8 dotknout se míče, který leží nebo se kutálí mimo brankoviště, pokud se sám nachází v brankovišti (13:1a).
- 5:9 vnést do brankoviště míč, který leží nebo se kutálí mimo brankoviště (13:1a).
- 5:10 vrátit se s míčem z hracího pole do brankoviště (13:1a).
- 5:11 dotknout se nohou od kolena dolů míče, který se pohybuje směrem do hracího pole nebo leží v brankovišti (13:1a).
- 5:12 při provádění 7 m hodů soupeře překročit čáru hranice brankáře (4m čáru) nebo její prodloužení na obě strany dříve, než míč opustí ruku házejícího hráče (14:9).
- Komentář:
- Pokud brankář stojí jednou nohou na zemi za čarou hranice brankáře nebo na ní (4m čáře), je mu dovoleno pohybovat druhou nohou nebo jinými částmi těla ve vzduchu i přes tuto čáru.

Brankoviště

- 6:1 Do brankoviště smí vstoupit jen brankář (viz však 6:3). Za vstup do brankoviště se považuje, když se jej, včetně čáry brankoviště, dotkne kteroukoli částí těla hráč z pole.

Hraní s míčem

- Je dovoleno:
- 7:1 míč s použitím rukou (otevřených nebo pěstí), paží, hlavy, trupu, stehen a kolen házet, chytat, tlumit, strkat nebo tlouci.
- 7:2 míč maximálně 3 sekundy držet, i když leží na zemi (13:1a).
- 7:3 pohybovat se s míčem nejvýše tři kroky (13:1a). Za jeden krok se považuje:
 - když hráč, stojící oběma nohama na zemi, jednu nohu zvednul a znovu položil, a nebo posunul jednu nohu z jednoho místa na druhé;
 - když hráč, stojící na jedné noze, chytil míč a dotknul se pak země druhou nohou;
 - když se hráč po skoku dotknul země jednou nohou a potom na stejné noze provedl skok nebo se dotknul země druhou nohou;
 - když se hráč po skoku dotknul země oběma nohama současně a potom jednu nohu zvednul a znovu ji položil nebo ji posunul z jednoho místa na druhé.

Hraní s míčem

- **Není dovoleno:**

7:8 dotknout se míče nohou od kolena dolů
s výjimkou nastřelení míče soupeřem (13:1a-b).

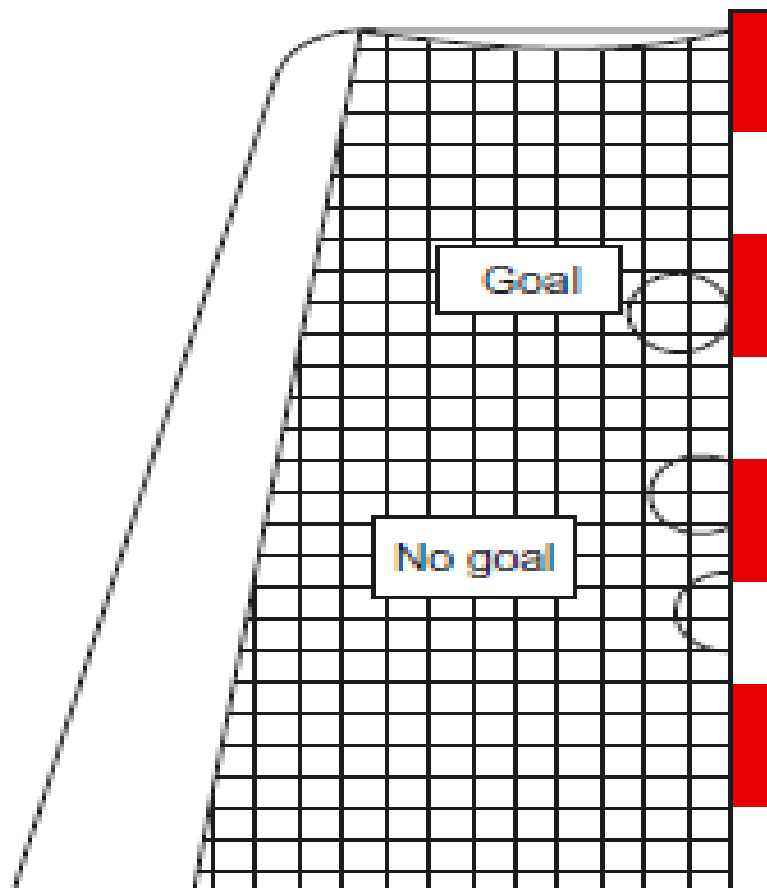
Přestupky a provinění proti pravidlům

- je dovoleno:
 - 8:1 a) používat rukou a paží k získání nebo zablokování míče.
 - otevřenou rukou odebrat soupeři míč z kterékoliv strany.
 - blokovat soupeře tělem, i když nemá míč.
 - udržovat pokrčenými pažemi zepředu tělesný kontakt se soupeřem, tímto způsobem ho kontrolovat a kopírovat jeho pohyb.
- Není dovoleno:
 - 8:2 a) vyrazit nebo vytrhnout soupeři z rukou jím chycený míč.
 - soupeře blokovat nebo odstrkovat použitím rukou, paží či nohou.
 - soupeře svírat, držet, strkat, nabíhat nebo naskakovat na něj;
 - soupeře s míčem nebo bez míče v rozporu s pravidly ohrožovat nebo omezovat.

Dosažení gólu

- Gólu je dosaženo, když míč celým objemem přešel brankovou čáru, pokud před hodem nebo při něm házející hráč nebo jeho spoluhráči neporušili pravidla. Brankový rozhodčí potvrdí dvěma krátkými hvizdy a signalizačním znakem 12, že bylo dosaženo gólu.

Dosažení gólu

Vhazování

- Vhazování se provádí, když míč úplně přešel za postranní čáru, nebo když se míče předtím, než překročil brankovou autovou čáru, jako poslední dotknul hráč z pole bránícího družstva.
- 11:2 Vhazování provádí bez pískání (s výjimkou 15:3b) družstvo, jehož hráči se nedotkli jako poslední míče předtím, než přešel za postranní nebo brankovou autovou čáru.
- 11:3 Vhazování se provádí z místa, na kterém míč překročil postranní čáru, nebo – pokud míč překročil brankovou autovou čáru – z místa, kde se na příslušné straně sbíhají postranní a branková čára.

Vyhazování

- 12:1 Vyhazování se provádí, když brankář dostal pod kontrolu míč ve svém brankovišti (pravidlo 6:5), nebo když míč přešel za brankovou autovou čáru poté, co se ho jako poslední dotkl brankář nebo hráč družstva soupeře.
- 12:2 Vyhazování provádí brankář bez pískání (s výjimkou 15:3b) z brankoviště, přes čáru brankoviště.

Volný hod

- Rozhodčí zásadně přerušují hru s tím, že bude znovu zahájena volným hodem druhého družstva

7m hod

- Sedmimetrový hod se nařizuje za:
- zmaření jasné gólové příležitosti na celé hrací ploše hráčem nebo funkcionářem soupeřova družstva;
- neoprávněné zapískání při jasné brankové příležitosti;
- zmaření jasné brankové příležitosti zásahem osoby, která není zúčastněna na utkání

Tresty

- Napomínat se může za:
- fauly a obdobná porušení pravidel o chování se k soupeři (5:5, 8:2), která podle pravidla 8:3 nepatří do kategorie “progresivního trestání”.
- Napomínat se musí za:
- porušení pravidel, která mají být trestána progresivně (8:3);
- porušení pravidel při provádění hodu družstvem soupeře (15:7);
- nesportovní chování hráče nebo funkcionáře družstva (8:4).

Tresty

- Vylučovat se musí za:
- chybné střídání nebo vstup na hrací plochu v rozporu s pravidly (4:5–6);
- opakované porušení pravidel o chování se k soupeři, které má být trestáno progresivně (8:3);
- opakované nesportovní chování hráče na hrací ploše nebo mimo ni (8:4);
- druhé nesportovní chování funkcionářů družstva, poté co některý z nich byl již podle pravidla 16:1d napomenut (8:4);
- nepoložení míče při nařízení volného hodů proti družstvu, které mělo míč v držení (13:5);
- opakované porušení pravidel při provádění hodů družstvem soupeře (15:7);
- diskvalifikaci hráče nebo funkcionáře družstva během hrací doby (16:8, druhý odstavec);
- nesportovní chování hráče před znovuzahájením hry, poté co byl potrestán vyloučením (16:12).

Tresty

- Diskvalifikovat se musí za:
- vstup neoprávněného hráče na hrací plochu (4:3).
- třetí (nebo každé další) nespportovní chování funkcionáře družstva, poté co některý z funkcionářů již byl podle pravidla 16:3d potrestán vyloučením (8:4).
- porušení pravidel, které ohrožuje zdraví protihráče (8:5).
- hrubé nespportovní chování hráče nebo funkcionáře družstva na hrací ploše nebo mimo ni (8:6).
- násilnost hráče mimo hrací dobu, to znamená před začátkem utkání nebo během přestávky (8:7; 16:13b, 16:13d);
- násilnost funkcionáře družstva (8:7).
- třetí vyloučení téhož hráče (16:5).
- opakované nespportovní chování hráče nebo funkcionáře družstva během přestávky (16:13d).

Systematika

- Útočné systémy
-
- **I. protiútok**
- a, brankářem
- b, hráčem v poli
-
- **II. rychlý útok**
- c, brankářem a jedním hráčem v poli
- d, brankářem a více hráči v poli
- e, hráči v poli
-
- **III. postupný útok**
- *a, poziční*
- 1. systém s 1 pivotmanem
- 2. systém se 2 pivotmany
- 3. systém s 1 postmanem
- 4. systém s 1 pivotmanem a 1 postmanem
-
- *b, cirkulační*
- 1. systém s 1 vbíhajícím pivotmanem
- 2. systém se 2 vbíhajícím pivotmany
- 3. systém s 1 stálým a 1 vbíhajícím pivotmanem
-
- *c, brankářem jako sedmým hráčem v poli*

Systematika

- Útočné systémy
-
- **I. protiútok**
- a, brankářem
- b, hráčem v poli
-
- **II. rychlý útok**
- c, brankářem a jedním hráčem v poli
- d, brankářem a více hráči v poli
- e, hráči v poli
-
- **III. postupný útok**
- a, poziční
- 1. systém s 1 pivotmanem
- 2. systém se 2 pivotmany
- 3. systém s 1 postmanem
- 4. systém s 1 pivotmanem a 1 postmanem
-
- *b, cirkulační*
- 1. systém s 1 vbíhajícím pivotmanem
- 2. systém se 2 vbíhajícím pivotmany
- 3. systém s 1 stálým a 1 vbíhajícím pivotmanem
-
- *c, brankářem jako sedmým hráčem v poli*

Systematika

- Útočné kombinace
-
- 1. přebíhání
- 2. clonění
- 3. odlákávání
- 4. přihrávání

Systematika

- Útočné činnosti jednotlivce
-
- 1. zaujímání útočného postavení bez míče
- 2. uvolňování hráče bez míče
- 3. přihrávání
- 4. uvolňování hráče s míčem
- 5. střelba
- 6. útočné činnosti brankáře

Systematika

- Obranné systémy

- I. **systém zónové obrany**

- *a, pasivní*

- 1. systém 0:6

- *b, aktivní*

- 2. systém 1:5

- 3. systém 2:4

- 4. systém 3:3

- 5. systém 1:2:3

- *c, agresivní*

- II. **systémy kombinované obrany**

- 1. systém 1+5

- 2. systém 2+4

- 3. systém 5+1

- III. **systémy osobní obrany**

- 1. na útočné polovině

- 2. na obranné polovině

- 3. po celém hřišti

Systematika

- Obranné kombinace
-
- 1. zajišťování
- 2. přebírání
- 3. proklouzávání
- 4. vícebloky

Systematika

- Obranné činnosti jednotlivce
-
- 1. zaujímání obranného postavení
- 2. obsazování útočníka bez míče
- 3. získávání míče
- 4. obsazování útočníka s míčem
- 5. jednoblok
- 6. obranné činnosti brankáře

Konec

- <http://www.youtube.com/watch?v=Tfm4QGNNbsA>

Literatura

- Jančálek, Svatopluk - Tábořský, František. Házená [Jančálek, 1973]. Vyd. 1. Praha : Olympia, 1973. 237 s. info
- Jančálek, Svatopluk. Házená. Teorie a didaktika. Praha : SPN, 1978. 182 s. info
- Konečný, Jiří – Pravidla házené. Praha: Český svaz házené, 2010
- Tábořský, František. Historie házené <http://www.svaz.chf.cz/content.aspx?contentid=2693>